

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานและได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนดีเด่นระดับจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 ตามทัศนะของครู เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้อำนาจไปตามจุดหมายจึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3 จำนวน 892 คน ซึ่งสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 200 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งตามชั้น (Stratified Random Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3 จำนวน 200 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มในโรงเรียนที่ดีเด่นตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

2.1 คัดเลือกโรงเรียนที่ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนดีเด่น จังหวัดละ 8 กิจกรรรมรวม 8 โรงเรียน รวมทั้งเขตการศึกษา 3 รวม 40 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มจากครู-อาจารย์ โรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งเขตการศึกษา 3 จำนวน 200 คน

2.3 สุ่มครู-อาจารย์จากแต่ละโรงเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายใช้วิธีจับฉลาก สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร ครู-อาจารย์	กลุ่มตัวอย่าง ครู-อาจารย์	
ชุมพร	เมือง	วัดหาดทรายแก้ว	16	5	
		บ้านท่าแซะ	28	5	
	สวี	ไทยรัฐวิทยา 57	17	5	
		บ้านคันทรพ์	18	5	
		บ้านห้วยกลาง	10	5	
		วัดบรรพตวาริเขต	13	5	
		ปะทิว	สหกรณ์ประชาชนกุล	20	5
		หลังสวน	วัดสว่างมนัส	44	5
สุราษฎร์ธานี	เมือง	บ้านสันติสุข	18	5	
		บ้านโพทวาย	19	5	
		ชุมชนวัดสุนทรนิवास	22	5	
	กาญจนดิษฐ์	วัดกาญจนาราม	27	5	
	บ้านตาขุน	บ้านรังชุม	17	5	
	ไชยา	วัดพุ่มเรียง	20	5	
	พระแสง	หมู่บ้านป่าไม้			
		พระราชประสงค์ 1	24	5	
บ้านนาสาร	นาสาร	50	5		
นครศรี- ธรรมราช	เมือง	ชุมชนวัดหม่น	32	5	
		วัดบ้านตาล	15	5	
	ท่าศาลา	ท่าศาลา	30	5	
	สิชล	วัดประชุมทายการาม	47	5	
	พระพรหม	วัดมะม่วงตลอด	22	5	

ตาราง 1 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร ครู-อาจารย์	กลุ่มตัวอย่าง ครู-อาจารย์	
	หัวไทร	ห้วยน้ำเย็น มิตรภาพที่ 112	14	5	
	ชะอวด	บ้านชะอวด	45	5	
	พิปูน	จุฬารัตน์พิชญาคาร	18	5	
พัทลุง	เมือง	วัดวิหารเบิก	24	5	
		บ้านทุ่งลาน	15	5	
		บ้านอัมพวนาราม	12	5	
	เขาชัยสน	วัดไทรงาม	8	5	
		วัดนางหลง	9	5	
		บ้านท่าลาด	17	5	
	ปากพะยูน	โคกทราย	16	5	
		กงหรา	วัดเกษตรนิคม	19	5
สงขลา	ระโนด	วัดปากแตระ	15	5	
		วัดสน	22	5	
	สะบ้าย้อย	บ้านท่า	18	5	
	หาดใหญ่	วัดทุ่งลุง มิตรภาพที่ 198	36	5	
	นาหม่อม	วัดเนินพิจิตร	28	5	
	สะเดา	ชุมชนบ้านป่าดง	48	5	
	จะนะ	บ้านควนซีเรต	6	5	
	รัตภูมิ	เจริญภูผา	13	5	
			รวม	892	200

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวความคิดซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โดยแยกออกเป็นพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์ และพฤติกรรมการวางแผน แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับวุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหาร ของผู้บริหาร มี 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมภาวะผู้นำ	จำนวน	16 ข้อ
2. พฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์	จำนวน	15 ข้อ
3. พฤติกรรมการวางแผน	จำนวน	14 ข้อ
รวมแบบสอบถามทั้งหมด	จำนวน	45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 มีลักษณะเป็น แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) โดยให้ผู้ตอบได้เสนอแนะพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนจากเอกสารตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ แล้วนำมาออกแบบเครื่องมือวิจัย
2. กำหนดขอบเขตของคำถามจากตัวแปรที่จะศึกษา ตามพฤติกรรมของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์ และพฤติกรรมการวางแผน

แล้วมาร่างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำปรับปรุงจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือวิจัย
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับข้าราชการครูในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร
ในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3

พฤติกรรมกรรมการบริหารในโรงเรียน ประถมศึกษาดีเด่น	ระหว่างข้อ	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น
1. พฤติกรรมภาวะผู้นำ	1-16	16	.95
2. พฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์	17-31	15	.96
3. พฤติกรรมการวางแผน	32-45	14	.95
รวมทั้งสิ้น	1-45	45	.98

ตาราง 2 แสดงว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังนี้ พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ เท่ากับ .96 พฤติกรรมด้านภาวะผู้นำ เท่ากับ .95 พฤติกรรมด้านการวางแผน เท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลในการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 คือ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานีจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา แล้วทำหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่มีโรงเรียนเข้าข่ายกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่สังกัด ขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ช่วยดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 200 ชุด ได้คืนมา 198 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรที่ศึกษาแยกเป็นกลุ่ม แล้วหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและการบรรยาย ✓

ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3 เป็นรายด้าน และรายชื่อซึ่งในการแปลผลค่าเฉลี่ยได้ใช้เกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็น (Opinionnaire) ของเบสต์ (Best, 1970 :204-208) โดยแบ่งค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	พฤติกรรมที่ระดับน้อยมาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	พฤติกรรมมีระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	พฤติกรรมมีระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	พฤติกรรมมีระดับมาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	พฤติกรรมมีระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่น ทั้ง 3 ด้าน ตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการทดสอบที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic mean) ใช้สูตร
(ชิดชนก เริงเซวาร์, 2533 : 180)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทนคะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทนค่าของคะแนนแต่ละตัว

- 1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร
(Ferguson, 1971 : 62)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X^2	แทนผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทนผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติสำหรับใช้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตร (Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

- เมื่อ α แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทนผลรวมความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
 S^2 แทนความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด
 K แทนจำนวนข้อสอบในแบบสอบถาม

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานใช้ทดสอบค่าเฉลี่ยของข้อมูลจากตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยค่าที่ (t-test) ใช้สูตร

(ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

- เมื่อ t แทนค่าที่ใช้พิจารณาจากการแจกแจงของที (t-distribution)
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 S_1^2, S_2^2 แทนความแปรปรวนของข้อมูลกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ